

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szombaton 12. Január. 1788.

A' félben szakasztott F. Hertzegi Lakadalmi Tzere-
moniáknak és Pompáknak bővebb le-írások.

Ezen hónapnak 6-dikán estvéli 7 orakor, a' F.
Monárkha az házasulandó Hertzegi Párral, Kri-
stina Fő Hertzeg asszony és Albert Hertzeggel, a'
részfzerént elől, részfzerént hátúl ment F. Udvari
Rendnek fokoságával, a' Gála köntösben öltözött F.
Ts. és K. Testörzöknek 2 felé állott fokosága kö-
zött az Udvari nagy Templomba menvén, hól a' F.
Monárkha edgy arannyal gazdag Baldakhinum alatt
az Oltárnak edgyik felénél, a' másíknál pedig Kristi-
na

na Fő Hertzeg aszfzony és H. *Albert* helyet foglalván, a' Fő Hertzegi 2 edgy *Pár* a' nagy Oltár eleibe állának, és a' Testörző Sergeknek Kapitányai a' *Baldakhinum* körül maradván, Követeknek, Hertzegeknek és Dámáknak jelen-lévő fokosága között a' Pontifikálban öltezett Koloniai Választó - Papi - Fejedelem Fő Hertzeg *Máximilián* által, 4 más Püspököknek jelen és körül létekbén ezen Fejedelmi *Pár* öszve-kötteték, és az *Ambroisius* háláadó éneke elénekelteték. Midőn az Oltár előtt álló Hertzeg Aszfzonytól azt kérdené a' Papi - Fejedelem az esketésnek szokott formája szerént: *hosszá mégyen-é Hites Társúl ?* A' Hertzeg-aszfzony fordulván a' Monárkhához, ez rá-hagyó jelt ada fejével; ez-után fordulván a' Mátkájához, ez-is hasanló-képpen, és így felele annak-utánna ezen kérdésre. Így menvén végben az öszve-köttetés, az előbbeni mod-szerént a' F. Udvari Palotába visszfa menének, hól a' Spanyol Követné, az ide való Fő Püspök és Kárdinális, a' Magyar-országai Primás és Kárdinális G. Bathyáni Ur ö Eminentziája, a' Követek, Hertzeg-aszfzonyok és Dámák, a' belső és külső Ministerek, a' Fő Nemefi Rend, valamint a' F. Monárkhának, ugy a' házafuló Párnak szerentsét kívánának. Innen a' F. Monárkha edgy felségesen el-készített szobába menvén a' tudva lévő Fő Hertzegi személlyekkel, edgy igen szép musika-szó mellett, a' Fő Nemefi Rendnek udvarláfa alatt, mások láttára arany asztali készületekről vatsorálának. Hétfőn dél-előtti 9 orakor a' F. Monárkha, az Ujj-Házos Pár, Fő Hertzeg aszfzony *Kristina* és H. *Albert* a' Kápolnába meg jelenvén, a' már nevezett Kol. Papi Fejedelem által szolgáltatott Aldo Misén jelen valának. A' külső és belső városbéli nagy Templomokban ki ösztagaták a' sze-

szegényeknek az ő Felségétől rendelt 6000 arannyokat, ezeknek hálaadó imádságok után. Estve, az úgy nevezett *Redeut* mulató Palotában, mely Fejedelmi modra ujjonon vala fel-készítve 4500 hivatalos személyek jelenének meg a' Bálban, hól a' F. Monárkha és a' tudva lévő Hertzegek-is jelen valának. 10 orakor, ezen mulató Palotának oldal szobaiban, a' F. Ts. és K. Udvari nép udvarlása alatt 24 Táblák terítettének. Az első Tábláról vatsorálának a' Monárkhával és a' tudva lévő Hertzegi-személyekkel a' Kárdinalifok, a' Pápa Nuntziusza, a' Követek, a' Pafsai Püspök a' Spanyol Követné és a' Hertzeg-aszfzonyok. A' többi Tábláknál valának többnyire Dámák; többnyire a' F. Udvari főbb Tifztségekben lévő Méltóságoknak Hites-társai. Ezekén kívül a' Bálban lévő többi fokaságnak számára minden-féle ki-gondolható drága sütemények enni és innya-való dolgok mely bővséggel lettenek légyen kéfzen, tsak abból is ki ki képzelheti, hogy tsak kappanyók 1500-an valának itten az eledelre alkalmaztatva, úgy hogy a' kik itt a' fors' alsobb grádits-fogáról meg-jelenhettek, a' kerteket kolbászfal fent *János - Pap* Országában lenni képzelik vala magok, és a' Bálnak más-nap 7 orakor leve vége; a' midőn, ha a' számban vett kávézó ezüst kalánaknak edgynéhány héjjak talált volna lenni, nagyon lehetne a' háládatlanságon bámúlni. A' szabad Komédiákról már irtánk. Szeredán Udvari Bál tartatott, és a' Kárdinalifok, a' Pápa Nuntziusza, a' Követek, külső belső Ministerek és mind a' két Nembéli Fő Nemefi Rend *Kristina* Fő Hertzeg-aszfzonytól és a' Koloniai Papi - Fejedelemtől, kik közzül az első A. Belgiumba, a' másik Koloniába indulandók, el-butsuzának.

Hadi - Környülállások.

A' Spanyolak az Algiriakkal tartott azon hosszú háborujoknak, melynek végét alig érhetik vala, 50 ezer Piástereknek hathatos légittségek által, a' mostan élő Fő Török Kormányazonak élete végéig véget érven, edgy-más között tsendes békefégyben élni iratnak. — A' Varsovból jött Levelek-fzerént az Ukrániai Tartományokban olly nagy gabona szüki vagyon, hogy pénzen sem találhatni; a' honnan nagyon erősítik, hogy az itten fekvő Muszka Tábor is innen minden órán más-felé indul. Itt még eddig a' Lengyel-fzélek a' magok ellenséges szomszédjaiktól igen kevesset mondatnak szenvedeknek lenni; de a' Mohilov és Kotzim-felé indult *Tatárkhámnak* és ennek pusztító fáska-fergének közelgetése nem kis előre-való szorgalmatofságot okoz a' Lakosoknak. A' Muszka Tábornak erősítésére rendeltetett fergek szüntelen Kis Orosz-ország-felé közelittenek éppen azon mértékben, melyben az egész Tábor *Otzakov* és *Moldova-felé* közelget. — A' Prágai Levelek-fzerént azon 4 Tseh-orzági Bataliomok, mellyek nem régiben a' Magyar-orzági Táborhoz indulni parantsolatot vettének vala, már indulnak; és a' Prágában lévő Fő-hadi Tüzi Mester *Vojta Ur* is ugyan azon rendelélt vette; hogy az I-ső Pattantjus Régimentel Béts-felé induljon; melyből minden Politikusok azon a' részten tökéletes tsendefséget reménylvén, más-felől annál keményebb tüzek' gyuladását képzelek magokban. Azt irják némely Levelek, hogy csak edgy Párisból jövő Kurirnak meg-érkezésére váraoznék a' háborunak ki-hirdetése, mely minden órán érkezendő félben vólna. Azon 8 ezerből álló F. Tsászári-fergetske, mely a' Száva vizén *Lykkánál*

a' Török földre kereftül ment, meg-érkezése után edgy Dobos által jelentette a' *Banyalúcai* Komen-
dánsnak, hogy ezen F. Tsászári Katonák semmi el-
lenséges szándékkal nem vólnának, hanem csak bi-
zonyos által-járó szoros helyet foglaltanak légyen-
el, hogy a' F. Ts. és Királyi határ-szél annál na-
gyobb bátorságban lehessen. — A' Konitántziná-
polyból Déc. 5-dikén indúlt Levelek, mellyek a'
rendes időn túl (kétség-kivül az alkalmatlan utak mi-
att) már 7 napokig késnek, még meg-nem érkez-
tenek, és nagy kívánsággal váratnak; mivel ezek
által nagy hirekről fogunk tudósittatni. — Dec. 24-
dikén a' Bukovinai széleken lévő Huzároknak indu-
ló parantsolatjok vala. Az indulandó feregnek szá-
ma 15-ezernek iratik lenni; de hová, mikor és mi-
végre, arról nem tudósittattunk. Az iró csak ennyi-
ről emlékezik, hogy a' Tatárok is sűrűn mutogot-
ják magokat, és mint edgy 30 ezeren lehetnek Mól-
dovában; de bizonyos számokat nem tudhatni; mi-
vel szüntelen jönnek és mennek. Kaminiekből irják,
hogy a' mely F. Ts. és K. Sergek a' Lengyel föld-
re olly véggel mentenek vala által, hogy a' Musz-
ka fergekkel magokat ölzve-foglalják, visszsa jötte-
nek, kétség-kivül azért; hogy a' Muszkák nyomul-
nak közelebb, 's nem szükség, hogy a' mijéink kö-
zelittsenek feléjjek. Más-felől az-is könnyen meg-
eshetik, hogy azon helyen-is szükség lészzen ezen
Sergekre; mivel Gallitziának éppen Móldovával ha-
táros *Sniátin* nevü városából jött hirek-szerént, a'
múlt hónapnak 18-dikán edgy sietve jött Kővet-által
tudósittatván a' *Kotzimi* Balsa arról, hogy Dec. 4-dikén
Belgrádnak számos váratlan vigyázaton állói lettenek
légyen -!-!- haladék-nélkül hadi Tanátsot gyűjtött, és
azoltától fogva nagyobb számmal mutogotják mago-
kat

kat a' Tatárok, mint addig, és ha nyilvánosságos tsatára nem került-is a' dolog, a' nép szüntelen-való mozgásban és vigyázatban tartatik. Ezen tudositáfok-szerént a' *Barkó* és *Tászár*. Hufzár sergek-is meg-tértenek onnan, a' hová indittattanak vólt, és Moldova-felé vették uttyokat. — Az ellenséges határ széleken keresztül menő és jövő Levelek minden felelől igen nagy vigyázat alá tétettek. Edgy néhány napokkal ennek-előtte Belgrádban a' Törökök között az a' hir terjedett-el, hogy a' tudva lévő Hite-szegett *Kótz*i igen nagy Táborral vólna utban Belgrádnak oltalmazására. Ha ez a' maga sergeit olly könnyen meg-elégithetné, mint *Mojzes* az Izráel fiait a' Pufztában, ugy többet hihetnénk ezen hirnek; de itt fokkal szűkebb a' *Profont*, mint az Arábiai Pufztában a' *Manna*.

Hazánkbéli Tudositások. — Edgy Felséges Királyi Rendelés szerént a' kova tanáloknak és készitőknek érdemek szerént való jutalmak rendeltettek. A' probára bé-küldendő kovák, minden szükséges módon meg-fognak probáltatni, mellynek alkalmatosságával nevezetesen vigyázat fog-lenni ezen következendő punktumokra; hogy vallyon a' föld színéről valóké a' kovának készitendő kövek, vagy pedig belőlről a' földből; tanáltatnak e' benne jó méjj és széles erek; melly-szerént alkalmasok e' arra hogy katona Flintákba való kovák készitethessenek belőlők; és könnyen készitethetnek-é-el: mert különben ha nagy bajjal foragtatnak és palléroztatnak-ki, igen drágába kerülnek. Buda 4-dik Dec. 1787. — A' Nyitrai T. Prépost Gr. *Révay János* Ur, a' m. h. 26-kán tévé-le a' Magyar-országai K. Hellytartó Tanátsnál mint *Szepeesi* Püspök a' magá hitét. — Budánál edgy *Sergetske* utazott le-felé, melly-

mellyről a' modatik , hogy edgy prédáló Sereg fogna belöle formáltatni ; fők eddig szolgálát nélkül fizetést fogott Tisztek tanáltatnak benne , kik ezen a' módon szánták-el magokat a' hazájok mellett való szolgálatra : mint edgy 600 emberekből fog ki-telni ezen Sereg. — Azt mondják , hogy *Sélim* a' Török *Thronus*nak jövendöbéli Ura a' Tsászárt nagyon kérte volna , hogy 80-ezer emberrel Belgrád' alá mehessen ; de néki meg-nem engedtetett. — Ide Posorba Ujj-eíztendő' napján nagy Musika-fzóval , edgy Sereg ujj Rékrúták érkezének Sopronból. A' hidtsinálokat minden nap fzedik. — Minden itt körül belől fekvő Lovas-Régimentek induló félben vagnak. A' könnyű-lovasok mejj-vasat , a' terhesek pedig mejj és hát-vasat fognak venni. — Edgy Frantz Utazó jött nem régen Konstantzinápolyból *Zemlin*-felé Bétsbe. Ez azt beszélette , hogy a' Török-földön Belgrádig minden utak telyefek kóborló , fosztogató , rendetlen Török-katonasággal , kik miatt az Utazoknak igen veszedelmes állapotjuk. Ellenben semmit szebbet , rendesebbet és gyakorlatabbat nem látott a' Német-Tsászári-Seregeknél. — A' Sántások már tellyes számmal vagnak és Péterváradra gyűlnek. A' F. Ts. és Királyi-fzéleken lévő Kordon 1800 a' keménnyen töltett ágyukkal és azokhoz tartazó minden-féle készületekkel vagyon meg-erősítve , és az ujjanon indulásra parantsolatot vett Sergeket ide számlálván 215-ezer fegyveresekre mégyen az Tábornak száma. A' Lombárdiai F. Ts. és K. utban lévő Sergek minden orán Horvát-ország-nak *Károly-vár* nevű erőségébe és *Jástrovitzba* váratnak. A' múlt hónapnak 27-dikén belső zenebona támadott vala Belgrádban a' nép között. Edgy *Déli Akhmet* nevű Bafsa jelenvén-meg ottan , ki-
már

már régtől fogva azzal hizelkedik a' Török Udvar-
nak, hogy ő Belgrádnak a' Bánát-felől való részét
a' maga népével egyedül fogná meg oltalmazni, ész-
re-vette a' Belgrádi Nép, hogy ezen Bassának az
Öttse a' Skutári pártott ütött Bassának Fő-hadi Tiszt-
je, kinek Táborában más érdemes Muzzka Tisztek-is
találtak, és nagyon félnek, hogy ezen Skutári
Bassa a' Muzzkának a' Török ellen hatalmas szolgá-
latot fogna tenni, ezen Bassát fogságra tették nem
csak őtet pedig, hanem még a' Belgrádi *Testedárt* is,
ki ezen Bassát alaton forsból a' maga munkálodása
által emelte vala ennyire, magának a' Bassának há-
zában meg-támodták és fogságba tették és fok esz-
tendőktől fogva folytatott hivataljáról számot kérnek.
(A' *Testedár* edgy Bassaságnak Tsászári kints-tartója.)

A' közönséges és Ország-utaknak árendája vég-
ződik, és a' F. Tsászár azoknak Árendánfától ki-
vánnya, hogy éppen olyan állapotban mondjanak-
le rollok, mint a' mijenben kezekhez vették volt
azokat. — Edgy Bétsi Levél azt mondja, hogy
eddig nem mérte, de már most mint bizonyos kút-
foból került dolgot közli Olvasoival, hogy a' *Bava-
riai Palatinátusban* a' Pabi Rend a' Főbb Ersektől
fogva az alatonabb Barátokig ki-vévén a' Kárdiná-
lifokat, a' Pápának Levele által köteleztetik 1788-tól
fogva 12 esztendő alatt, a' Tartomány Urának
minden vagyonyáról az Isteni-szólatához tartozó e-
dényeken kívül tizedet adni esztendőnként. — Pé-
terváradon, Temesvárt és más helyeken a' Vérhas
kezdett némely tudosítáfok-szerént erősen uralkodni,
melynek gyógyításában a' *Székel*i Ur pora igen hasz-
nosnak mondatik; noha a' Doktorak minden módon
ellenzik, így szólván: ez orvosok tanácsa nélkül
készült orvasság, és így veszedelmes; azonban ennek
hasznát mindenütt nagy előmenetellel tapasztalják.